

гьэтхалэм

№ 62 (22271) 2021-рэ илъэс ШЭМБЭТ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ И 10

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИІЭП

къыхэтыутыгъэхэр ык|и нэмыкі къэбархэр тисайт ижъугъотэщтых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Урысыем щыхагъэунэфыкІыгъ

Общественнэ тынхэмкІэ ыкІи званиехэмкІэ Урысые комитетым иэкспертнэ совет иунашьокІэ Нэчэрэзые гурыт еджапІзу N 4-м ипащэу Бэгъ Мариет ордензу «Урысыем ицІыф гъэшІуагъ» зыфиГорэр къыратынэу къагъэлъэгъуагъ.

Мы илъэсым имэкъуогъу мазэ и 12-м Москва мы тын лъапІэр къызыфагъэшъошагъэхэм къащыІэкІагъэхьажьыщт, Мариети ащ къырагъэблэгъагъ.

Орденэу «Урысыем ицІыф гъэшІуагъ» зыфиІорэр общественнэ тын анахь лъапІэу щыт, Урысые Федерацием лъэныкъо зэфэшъхьафхэмкІэ илъэсыбэм къыкІоцІ хэхъоныгъэ езыгъэшІыхэрэм афа-

Къыхэгъэщыгъэн фае, Бэгъ Мариет Іоф ышІэныр зыщыригъэжьэгъэ 1987-рэ илъэсым къыщыублагъэу Нэчэрэзые гурыт еджапІэм щэлажьэ, ильэс 33-рэ хъугъэу мыщ Іут, ахэм ащыщэу илъэс 22-м еджапІэм ипащ.

ИІофшІэнкІэ, ицІыф гъэпсыкІэкІэ икъоджэгъухэм, ирайон щыпсэухэрэм яшъхьэкІафэ къылэжьыгъ, гъэсэныгъэм хэхъоныгъэ егъэшlыгъэным иlахь хэлъ. loфшlагъэу иlэм ифэшъошэ щытхъу тынхэри иІэх – Урысые Федерацием гъэсэныгъэмкІэ иІофышІэ гъэшІуагъ, Адыгэ Республикэм лъэпкъ гъэсэныгъэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ.

Къэралыгъо къулыкъушІэхэм вакцинэр зыхарагъэлъхьагъ

Коронавирусым пэуцужырэ вакцинэр зыщахальхьэрэ чІыпІэхэм етІупщыгьэу Адыгеим Іоф щашіэ. Прививкэр языгьэшіырэ нэбгырэ пчьагьэм хэхьо. Мыекьуапэ пштэмэ, нэбгырэ мини 7-м ехьумэ ар ахальхьагь.

Нэбгырэ зырызхэм ямызакъоу, организациехэм Іоф ащызышІэхэри зэхэтхэу вакцинэр зыхарагъэлъхьанэу къэкloх. Ахэр медикых, социальнэ ІофышІэх, кІэлэегъаджэх. Мэлылъфэгъум икъихьэгъум Адыгэ Республикэм ІофшІэнымкІэ ыкІи социальнэ хэхъоныгъэмкІэ и Министерствэ и офыш і эхэм

министрэу Мырзэ Джанбэч апэ итэу вакцинациер акlугъ.

— Социальнэ фэІофашІэхэр нэбгырабэм афэгъэцэкІэгъэным тиІофшІэн фытегъэпсыхьагь. А льэныкьор къыдыхэпльытэмэ, со-

циальнэ ІофышІэхэр ыкІи ахэм анаІэ зытырагъэтыхэрэр анахьэу узым ищынагьо зышъхьарытхэм ащыщых. РеспубликэмкІэ социальнэ ухъумэным иІофышІэ 300-мэ вакцинэр

ахалъхьагъ, нэбгырэ 832мэ антителэу япкъынэлынэ хэлъыр ины, —

щыхагъэунэфыкІыгъ министерствэм.

БэмышІэу Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэ иІэнатІэ зыгъэцэкІэрэ Сергей Стельмах

прививкэр зыхаригъэлъхьагъ.

Шъугу къэдгъэкІыжьын, коронавирусым пэуцужьырэ вакцинэр зыщашІырэ къэлэ поликлиникэхэр зыдэщытхэр: урамхэу Жуковскэр, 18, Комсомольскэр, 159-рэ, Чкаловыр, 77-рэ, я 7-рэ переулкэр, 16, Школьнэр, 182-рэ.

Джащ фэдэу мобильнэ пунктхэми Іоф ашІэ. Мэлылъфэгъум и 10-м Гупчэ бэдзэрым дэжь урамэу Гоголым ыцІэ зыхьырэм ылъэныкъокІэ ар къэуцущт (сыхьатыр 10 — 15-м). Паспортыр ыкІи СНИЛС-р зыдэпштэнхэ фае.

ІЭШЪЫНЭ Сусан.

«ШІуагъэ къэзытыгъэр лъыдгъэкІотэн, щыкІагъэхэм Іоф адэтшІэн фае»

ЗэшІохыгъэ хъугъэхэри, джыри шІэгъэн фаехэри ащ щызэхафыгъэх. Президентым псэупІэхэм ауасэ зэрэдэкІуаерэм ушъхьагъоу фэхъурэм хэплъэнэу, уплъэкІунхэр зэхищэнхэу Федеральнэ монополием пэшІуекІорэ къулыкъум пшъэрылъфишІыгъ, еджапІэхэм интернетыр зэраращалІэрэ уасэхэр имыфэшъуашэу къызэраІэтыгъэхэми ащ фэгъэзагъэхэм Іоф дашІэнэу къариІуагъ, кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм ятыни лъыплъэнхэу къафигъэпытагъ.

— Іофэу тшІэрэм цІыфхэм ящыІакІэ нахьышІум ылъэныкъо-кІэ зэхъокІыныгъэу фишІыгъэм, къалэхэм, районхэм, экономикэм, социальнэ лъэныкъом хэхъоныгъэхэр ашІынхэм зэрэфэІорышІэрэм тахэплъэнышъ, зэфэхьысыжьхэр тшІын-

хэ фае, — къыІуагъ къэралыгъом ипащэ джэпсалъэхэр пхырыщыгъэ зэрэхъугъэм уасэ къыфишІызэ. — КІэщакІо тызыфэхъугъэхэм цІыфхэм, бизнесым, чІыпІэхэм федэ къафахыгъэмэ, ахэр зэрэлъыдгъэкІотэщтхэм тызэдежъугъэгупшыс. Ау шІогъэшхо къамытыгъэу щыІэныгъэм къегъэлъагъомэ, нэмыкІзу тиІофшІэн дгъэпсын фае. МышІагъэу, дэгъэзыгъэ хъугъэхэми шъхьаихыгъэу, зытетым тетэу ягугъу тшІынэу щыт.

УФ-м и Президент кіэщакіо фэхъугъэу, джэпсалъэхэм ащыщ къыщыхигъэщыгъагъ ны мылъкум фэгъэхьыгъэ программэм ипіалъэ лъыгъэкіотэгъэныр, апэрэ сабыим паи къэтыгъэныр. Унэгъо ныбжьыкіэхэм ар къызэрашъхьэпагъэр шіуагъэ къэзрашъхьэпагъэр

УФ-м и Президентэу Владимир Путиным 2019 — 2020-рэ ильэсхэм УФ-м Федерациемк э и Совет фэгьэзэгьэ джэпсальэу къышыгьэхэм къащыхигьэщыгьагьэхэр щы эныгьэм щыпхырыщыгьэ зэрэхьугьэм зыщатегущы эгьэхэ зэхэсыгьо зэхищэгьагь.

зытыгъэхэм зэу ащыщэу Владимир Путиным ыцІэ къыри-Іуагъ.

Макізу лъыкіуатэхэрэм ахильытагь кіэлэціыкіу іыгьыпіэхэм ятын, унэе псэупіэхэм яшіын іэпыіэгъу етыгъэныр, цифрэ шіыкіэм техьэгъэныр. Іофэу шіагъэ хъугъэр куоу зэхэфыгъэным къыкіэлъыкіорэ Джэпсальэм игъэхьазырынкіэ мэхьанэ зэриіэр Президентым къыкіигъэтхъыгъ.

КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм яшІынкІэ ыкІи ятынкІэ, анахьэу яслехэр ары зигугъу къышІыгъэр, пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр къэралыгъом ипащэ къышІыгъэх. БлэкІыгъэ илъэсым зэпахырэ узэу дунаир зэлъызыкІугъэм иягьэ къэкІуагьэ нахь мышІэми, мылъкум игъэфедэн нэмыкІ екІоліакіэ къыфагъотыгъэмэ, программэр икъоу гъэцэкІагъэ зэрэхъущтыгъагъэр ащ къыкІигъэтхъыгъ. КІэлэцІыкІу ІыгъыпІэм изы чІыпІэ ыуасэ шъолъырхэм лъэшэу зэращызэтекІырэм Правительствэм ынаІэ тыридзэнэу, зэхифынэу къариlуагъ.

Джащ фэдэу псауныгъэм

икъэухъумэн ылъэныкъо пштэмэ, апэрэ медицинэ ІэпыІэгъум епхыгъэ псэуалъэу атынэу агъэнэфэгъагъэм ипроцент 20-р зэрамыухыгъэр, мыщ фытегъэпсыхьэгъэ программэм къыдыхэлъытагъэхэр шъолъыр 23-мэ зэращамыгъэцэкІагъэр Президентым къыхигъэщыгъ. Іззэгъу уцхэр ыпкІэ хэмылъэу зэратын фаехэм яфедеральнэ реестрэ игъэпсын аухынышъ, илъэсым ыкІэм нэс Іоф ышІэнэу ригъэжьэнэу унашъо къышІыгъ.

Ильэсэу тызыхэтыр имыкlызэ еджапlэхэм зэкlэми Интернетыр аращэлlэн альэкlынэу зэрэщытыри къэралыгъом ипащэ къыхигъэщыгъ. Арэу щытми, хъытыум емыщэлlэгъагъэхэр щыlэх.

— Ащ пае къэмынэу Интернетыр зыфыпагъэнагъэхэм япроцент 22-мэ, гурытымкіэ лъытагъэу, Урысыем уасэу илъым фэдитіу атыгъ, проценти 6-мэ фэдищ аlахыгъ. Ари зэхэфыгъэн фае, — къыіуагъ Владимир Путиным.

Социальнэ мэхьанэ зиlэ интернет нэкlубгьохэр ыпкlэ хэ-

мылъэу цІыфхэм къаlэкІэхьанхэм фэгьэхьыгъэ хэбзэгьэуцугъэр аштэнэу депутатхэми къариІуагъ.

БлэкІыгъэ илъэсым фэгъэкІотэнхэр зиІэ ипотекэм игъэпсын нахь Іэрыфэгъу ыкІи къызІэкІэгъэхьэгъошІу хъугъэ. Ар къызышъхьэпагъэр, псэукІэ амалэу иІэр нахьышІу зышІыгъэр бэ. Арэу щытми, ащ ыпкъ къикІыкІэ псэупІэхэм ауасэ лъэшэу дэкІоягъ. Къэралыгъор зэрэщытэу пштэмэ, процент 12-кІэ нахь лъапІэ хъугъэ.

— Ипотекэм процентэу къыщыдэльытагьэр кьызэре ыхыгъэм ишІуагъэ къэкІуагъ, ау vacэхэр хэпшlыкlэу дэкlоягьэх. КъокІып Іэ Чыжьэр къыбгурэ Іо, ау Урысыем иевропейскэ льэныкъо ишъолъырхэм процент 20-30-к і къызэращыльэп іагьэр сыдым щыщ. ПсэупІэхэм яшІын ибэдзэршІыпІэ Іофхэр нахьышІу щызышІынхэ предложениехэм тызэдягупшысэн фае, ау мы Іофыгъом монополием пэшlyeкІорэ къулыкъури хэмыплъэ хъущтэп, — къыІуагъ Владимир Путиным.

Мэлылъфэгъум и 12-р – космонавтикэм и Маф

Адыгэ Республикэм шыпсэухэу лъытэныгъэ зыфэтшіыхэрэр!

Космонавтикэм и Мафэ фэшІ тышъуфэгушІо! Илъэс 60-кІэ узэкІэІэбэжьмэ цІыфлъэпкъым итарихъкІэ хъугъэ-шІэгъэшхо къэхъугъагъ – апэрэ космонавтыр космосым быбыгъагъ. Юрий Гагариныр такъикъи 108-рэ космосым зэритыгъэмкІэ дунэе цивилизацием ичэзыукІэ егъэжьагъэ хъугъэ, тихэгъэгу инаукэрэ итехникэрэ гъэхъэгъэшхо зэрашІыгъэр

Тиреспубликэ ис нэбгырэ пэпчъ тичІыпІэгъу цІэрыІоу, СССР-м илетчик-космонавтэу, Советскэ Союзым и ЛІыхъужъэу Березовой Анатолий Николай ыкъом рэгушхо. БэмышІэу къэбар гушІуагъо къытлъыІэсыгъ Мыекъуапэ къыщыхъугъэ Арутюн Кивирян космонавтхэр зыщагъэхьазырырэ Гупчэу Ю. А. Гагариным ыцІэкІэ щытым зэраштагъэм фэгъэхьыгъэу. ИщыкІэгъэ шІэныгъэмрэ къулайныгъэхэмрэ ащ ыІэ къыригъэхьанхэмкІэ гъэхъагъэхэр ышІынэу фэтэІо.

Тичіыпіэгъухэу лъытэныгъэ зыфэтшіыхэрэр!

Тикосмонавтхэр пчъагъэрэ космосым зэрэбыбыгъэм къыгъэлъагъорэр пшъэрылъ къинхэу, афэмыукоччынэу тапэкlэ алъытэщтыгъэхэр зэшопхышъун зэрэплъэкыщтхэр ары.

Тихэгъэгу икосмонавтикэ иlэ хъугъэ хэбээ шlагъохэр иlэубытыпlэхэу отраслэр тапэкlи ыпэкlэ зэрэлъыкlотэщтым, Урысыем ихэхъоныгъэ иlахьышlу зэрэхишlыхьащтым тицыхьэ телъ.

Псауныгъэ пытэ шъуиlэнэу, гухэлъышlоу шъуиlэхэр къыжъудэхъунэу, Адыгэ Республикэми, Урысыеми яфедэ зыхэлътекlоныгъакlэхэр шъушlынэу шъуфэтэlo!

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу, Урысые политикэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шъолъыр къутамэ и Секретарэу КЪУМПІЫЛ Мурат

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир НАРОЖНЫЙ

Цэй Эдуард:

«Къэралыгьом итарихъ ныбжьыкІэхэр егъэгумэкІых» Диктант

«Текlоныгъэм и Диктант» зэратхыщтым фэгъэзэгъэ зэхэщэкlо комитетым мы мафэхэм зэхэсыгьо иlагъ.

Шъолъыр площадкэхэм Іофтхьабзэр зэращыкІощтым тегущыІагьэх. ЗэрагьэнэфагьэмкІэ, муниципалитетхэм ащ фэдэчІыпІэхэр нахьыбэ ащашІыщтых. Мэфэ заулэм къыкІоцІ ахэр зэкІэ агьэнэфэщтых ыкІи «диктантпобеды.рф.» зыфиІорэ сайтым рагьэхьащтых. Іофтхьабзэм хэлэжьэн шІоигьоныгьэ зиІэ пэпне ежь нахь къыпэблэгьэ чІыпІэм зыщыхитхэн амал

Гъэсэныгъэм иучреждениеу Адыгеим итхэм ямызакъоу «зэфэшІыгъэ» площадкэхэми Іоф ашІэщт. «ТекІоныгъэм и Диктант» Росгвардием, зыухъумэжьынымкІэ ыкІи ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ министерствэхэм ялІыкІохэм атхыщт. БлэкІыгъэ илъэсми Іофтхьабзэм

къулыкъушІэхэр хэлэжьэгъагъэх.

Гъэцэкlэнхэм якъэтын ыпэкlэ зэрэщытыгъэм мыгъи фэдэщт. Акциер рагъэжьэфэ упчlэхэри джэуапхэри зы цlыф ылъэгъущтхэп. Анкетэм фэдэу къыдэгъэкlыгъэхэу, затхыщт уахътэм площадкэм щагощыщтых.

— ТекІоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 75-рэ зыщыхъугъэ илъэсым
щыГэгъэ акцием къызэригъэлъэгъуагъэмкГэ,
тицГыфхэм мы Іофтхьабзэм мэхьанэшхо
ратыгъ, — къыГуагъ
«Историческая память»
зыфиГорэ федеральнэ
партийнэ проектым Ады-

геимкІэ икоординаторэу, республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэ идепутатэу, Урысыем и ЛІыхьужъэу Цэй Эдуард. — Анахьэу къыхэзгъэщы сшІоигьор мыщ итхын ныбжьыкІэхэр къызэрэхэлажьэхэрэр ары. Ащ къеушыхьаты къыткІэхъухьэрэ лІэужхэм къэралыгьом итарихъ зэращымыгъупшэрэр.

Шъугу къэтэгъэкlыжьы, 2020рэ илъэсым Іоныгъом и 3-м, «ТекІоныгъэм и Диктант» нэбгырэ миллионым ехъумэ атхыгъ. Іофтхьабзэм къэралыгъо 76-рэ къыхэлэжьагъ. Ахэм площадки 151-рэ ащагъэпсыгъ.

я вэпсыгь. *АБРЭДЖ Сэтэнай.*

Хъопсэрыкъо Мурат Красногвардейскэ районым щыІагъ

Адыгеим ыцІэкІэ сенаторэу, партиеу «Единэ Россием» хэтэу Хьопсэрыкьо Мурат Красногвардейскэ районым тыгьуасэ зэкlом, гъэсэныгъэмрэ культурэмрэ япсэуальэхэу льэпкь проектхэмрэ федеральнэ программэхэмрэ къадыхэльнтагьэу агъэпсыхэрэм е агьэцэкІэжьхэрэм ащыІагь.

Сенаторым игъусагъэх муниципалитетым ипащэу Гъубжьэкъо Темур, Красногвардейскэ районым инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Анна Выставкинар, муниципальнэ образованием иадминистрацие иподразделениехэм япащэхэр.

УФ-м и Федеральнэ Зэlукlэ ФедерациемкІэ и Совет хэтэу Хъопсэрыкъо Мурат культурэм иунакІ у къэралыгьо программэу «Къуаджэхэм зэдиштэу хэхъоныгъэ ягъэшІыгъэныр» зыфиІорэм диштэу селоу Белэм щагъэпсыгъэр къыплъыхьагъ.

Нэбгырэ 200-мэ ательытэгьэ зал зыхэт клубыкІэм ишІын пае сомэ миллион 46,7-рэ къыхагъэкІыгь. 2020-рэ илъэсым ащ ІофшІэн зэфэшхьафхэр рашІылІагъэх. Культурэм и Унэ ищыкІэгъэ мебелымрэ оборудованиемрэ чІагъэуцуагъэх, ащ къыпэІулъ чІыпІэм изэтегьэпсыхьан шІэхэу фежьэщтых. Нэбгырэ 386-рэ зыхэхьэрэ клуб 23-рэ ащ щызэхэщагъ.

Сенаторыр культурэм и Унэ ипащэ дэгущы агъ, творческэ купхэм ахэтхэм нэІуасэ зафишІыгь, гъэхъагъэхэр ашІынэу афэлъэІуагъ.

Нэужым парламентарием сабыи 120-мэ атегьэпсыхьэгьэ кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэу селоу Белэм щашІырэр къызэпиплъыхьагь. Лъэпкъ проектэу «Демография» зыфиlорэм тетэу ар агъэпсы, сомэ миллион 90-рэ фэдиз ащ пэlухьанэу къырадзэ.

Муниципалитетым ипащэу Гъубжьэкъо Темур къызэриІуагъэмкіэ, ащ фэдэ кіэлэціыкіу ІыгъыпІэхэр селоу Садовэми, къуаджэу Хьатикъуаий ащагъэпсых. Сабый 360-м къехъу ахэм къякІолІэшт, загъэпсыхэкІэ чэзыу щыІэжьыщтэп.

ЕтІанэ сенаторыр культурэмкІэ район Унэу Красногвардейскэ дэтым щыІагъ. Лъэпкъ проектэу «Культура» зыфиІорэм къыдыхэлъытагъэу ащ гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр игъэкІотыгьэу 2019-рэ илъэсым щыкІуагъэх. Ащ пае пстэумкІи сомэ миллион 26-рэ къыхагъэкІыгъ. Ащ нэмыкІзу культурэм и Унэ икинозал зэтегъэпсыхьэгъэным паи сомэ миллиони 5 хъурэ грант къаратыгъ.

Сенаторым клубым зыщиплъыхьагъ, къэшъуапІэхэм, актовэ залым ачІэхьагъ, творческэ объединениехэм Іоф зэрашІэрэм кІэупчІагъ. Нэбгырэ мини 2,4-м ехъу зыхэлэжьэрэ клуб 55-рэ мыщ щызэхэщагь. ФедерациемкІэ Советым хэтым гьэцэкІэжьын Іофшіэнхэм осэшіу къафишіыгь, культурэм и Унэ иІофшІэн дэгьоу зэхищэу ылъытагь.

«ШъыпкъэмкІэ, лъэпкъ хабзэхэр къызэтегьэнэжьыгьэнхэмкІэ, цІыфхэм ятворческэ амалхэм зыкъызэІуягъэхыгъэнымкІэ, ныбжь зэфэмыдэ зи Іэхэр зэлъы-ІэсынхэмкІэ культурэм иунэхэу джырэ шапхъэхэм адиштэу зэ-

тегъэпсыхьагъэхэр ящык агъэх. Къоджэдэсхэм ящы Іэк Іэ-псэук Іэ нахьышІу шІыгъэныр Урысыем и Президентэу Владимир Путиным пшъэрылъ шъхьа І эу къыгъэнэфагьэхэм ащыщ. Мы льэны-

> зэхэр цІыфхэм зэрящыкІагьэр. Ахэр нахьышюу зэтегьэпсыхьэгъэнхэм тапэкІи тыпылъыщт», - къыІуагъ Хъопсэрыкъо Мурат. Джащ фэдэу парламентариер селоу Красногвардейскэм ипаркэу зэтырагьэпсыхьажьыгьэми щыІагь. Къэралыгьо программэу

«Джырэ шапхъэхэм адиштэрэ

къомкІэ мэхьанэшхо иІ куль-

турэм иучреждениехэм хэхъо-

ныгъэ ягъэшІыгъэным. Непэ тэ

тэльэгъу культурэм икъоджэ

унэхэм ащызэхащэрэ Іофтхьаб-

Нэужым Хъопсэрыкъо Мурат партиеу «Единэ Россием» ичІыпІэ отделение иобщественнэ приемнэ щыІагъ. Ащ ипащэу Виталий Тарасовым къызэриІуагъэмкІэ, пандемием ыпкъ къикІыкІэ цІыфхэм пэІудзыгьэ шІыкІэм тетэу адэлажьэх. ЦІыфхэм ашъхьэ Іофхэм е общественнэ мэхьанэ зиІэ Іофыгьохэм афэгъэхьыгъэу тхылъ 40-м ехъу 2021-рэ илъэсым къаlэкlэхьагъ. Анахьэу цІыфхэр зыгъэгумэкІхэрэр ЖКХ-м, поселкэм иинфраструктурэ игъэпсын, псауныгьэм икъэухъумэн, Іэзэгьу уцхэр аІэкІэгъэхьэгъэнхэм, социальнэ фэю-фашіэхэр афэгьэцэкіэгьэн-. мех япхыгьэ Іофыгьохэр ары. Районым ипащэрэ народнэ депутатхэм я Совет итхьаматэрэ хэлажьэхэзэ, Іофыгьо пстэуми ахэплъагъэх, къоджэдэсхэм ІэпыІэгъу афэхъугъэнымкІэ ищыкІэгьэ амалхэр зэрахьагьэх.

Сенаторэу Хъопсэрыкъо Мурат цІыфхэм закъызэрафагъазэрэ тхылъхэр икъоу зэхафынхэм мэхьанэшхо зэриГэр хигъэунэфыкІыгъ, Адыгеим и ЛІышъхьэу, партиеу «Единэ Россием» ишъолъыр къутамэ и Секретарэу КъумпІыл Мурат а лъэныкъом лъэшэу ынаІэ зэрэтыригъэтырэр къыІуагъ.

ФедерациемкІэ Советым хэтыр искусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІ у селоу Красногвардейскэм дэтми щыІагъ. УФ-м и Президент 2020-рэ илъэсым щылэ мазэм и 15-м Федеральнэ Зэlукlэм фигьэхьыгьэ тхылъым къыщыдэлъытагъэхэр гъэцэкІэгъэнхэм тегъэпсыхьагъэу, къэралыгъо программэу «Культурэм зегьэушъомбгъугъэныр» зыфиlорэм къыдыхэлъытагъэу сомэ миллион 15,7-рэ зытефэгъэ гъэцэкІэжьын ІофшІэнхэр ащ рашІылІагьэх. Агьэкіэжьыгьэ еджапіэм непэ кіэлэціыкіу 200-м ехъу къекіуаліэ.

Хъопсэрыкъо Мурат искусствэхэмкІэ кІэлэцІыкІу еджапІэр уахътэм диштэу зэтырагъэпсыхьажьыгьэу ыльытагь, музыкант, къэшъокІо цІыкІухэм творческэ зэнэкъокъухэм текІоныгъакІэхэр ащашІынэу афэлъэІуагъ.

Адыгэ Республикэм и Пышъхьэ ипресс-къулыкъу

НэкІмазэр къэблагъэ

Быслымэн диныр зылэжыхэрэм мэзэ льапІэу Рэмэзаныр шІэхэу къафихьащт.

Мы илъэсым имэлылъфэгъу мазэ нэкІыр заубытыщтыр джыри гъэнэфагьэу ашІэрэп. МэзакІэр къызщихьэрэм елъытыгъэу ар къалъытэщт. Пчыхьэм мэзакІэр къихьагъэмэ, пчэдыжьым нэкІыр пІыгъэу утехьэ. Джащ фэд, къыкІэлъыкІорэ мазэр къихьэмэ,

Адыгэ Республикэм ыкІи Пшызэ шъолъыр ащыпсэухэрэ быслъымэнхэм я ДиндэлэжьапІэ имуфтий игуадзэу Шъхьэлэхъо Ибрахьим къызэриІуагъэмкіэ, а мазэр ары Къуріан лъапіэр къызехыгъэр, быслъымэнхэми нэкІыр

зыщырагъажьэрэр. НэкІыр Ислъам диным ипкъэуитфымэ зэу ащыщ. Тхьэм цІыф пстэуми нэкІыр къатырилъхьагъ. Тхьэм къыригъэхыгъэ Къурlаным унэкlын зэрэфаер къыгъэнафэу Іаятхэр итых. Алахьталэм мырэущтэу Къурlанымкlэ зыкъытфегъазэ: «О, шІошъхъуныгъэ зиlэхэр! Шъуапэкlэ цlыфхэм зэрателъыгъэм фэдэу нэкlыр шъори шъутелъ...»

НэкІмазэм псапэу къыкІакІорэр гъэнэфагьэп, Тхьэр зыфаем фэдиз. ЦІыфым шІоу ышІэрэм тефэрэ псапэр Алахьталэм къыретыжьы, ау НэкІмазэм тефэрэр зыми ымылъэгьоу къыІуегьэкІэжьы. Мы

мэзэ лъапІэм гунахьри, псапэри лъэшэу мэбагьох. Гульытэ уиІэныр, шъыпкъагьэ пхэлъыныр, мыхъун умышІэныр — мыхэр анахь шъхьаІэх.

- НэкІмазэр зынэкІынэу къызытефэрэр быслъымэнэу зиакъыл зэтетыр, мысымаджэр, зыныбжь икъугъэр ары. НэкІмазэр ыгукІи, ышъхьэкІи хэти ыштагьэу, ар фарзэу Алахьэм къызэратырилъхьагьэр ышізу щытын фае. Ымышізрэмэ, ебгъэшІэнэу щыт. ЦІыф сымаджэм, джащ фэдэу бзылъфыгъэм имэзэ сымэджэгъу ыкІи сабый ежэмэ е быдзыщэкІэ егъашхэмэ, анэкІыныр къатефэрэп. Гъогу тет цІыфми нэкІыр Алахьталэм фегъэгъу. Ахэм сыда ашІэн фаер? НэкІмэзэ мафэ къэс зы нэбгырэ агъашхэмэ е ащ тефэщт ахъщэр тхьамыкІэ горэм ратымэ, гунахыыр Тхьэм ашъхьащехы, — къыlуагъ муфтиим игуадзэ.

ЫпшъэкІэ къызэрэтІуагъэу, къихьащт тхьамафэм нэкІыр зыщырагъэжьэщтыр джыри теубытагьэу ашІэрэп. Арышъ, къэбархэм шъуалъыплъ. НэкІмазэм епхыгьэ шапхьэхэм, ахэр быслъымэнхэм зэрагьэцэкІэн фаем ехьылІэгьэ къэбархэр, таблицэр тигъэзет инэкlубгъохэм къарыхьащтых.

КІАРЭ Фатим.

Ислъам диныр мамырныгъэм ипкъэу

Диндэлэжьап Іэмрэ Исльам динымрэ светскэ къэралыгьом зэпхыныгьу дыря Іэм диштэу быслымэнхэм къэралыгьо хэбзэ ык Іи хэбзэухьумэк Іо къулыкъухэм Іоф ащаш Іэн фитхэмэ, джащ фэдэу дунаим щынэгьошхо къыфэзыхырэ радикальнэ исльамым, экстремизмэм ык Іи терроризмэм афэгьэхыгьэу гущы Іэгьу тыфэхъугь Адыгэ Республикэм ык Іи Пшызэ шьольыр ащыпсэухэрэ быслымэнхэм я Диндэлэжьап Іэ имуфтий игуадзэу Хъущт Азэмат.

— 2014-рэ илъэсым быслъымэн шІэныгъэлэжьхэм я Дунэе союз зэхэхьэшхо иІагь. Ащ тэри тыхэлэжьагъ. Быслъымэнхэм яфитыныгъэхэм ыкІи яшІоигъоныгъэхэм Іофтхьабзэм щытегущыІагъэх. Ащыгъум Дунэе союзым итхьаматэу щытыгь зэлъашІэрэ дин шІэныгъэлэжьышхоу Али Мухиддин аль-Карадаги. Анахь Іофыгьо шъхьаІэу зэхэсыгъом къыща!этыгъэхэм ащыщ быслъымэнхэм къэралыгьо хэбзэ ыкІи хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм Іоф ащашІэнхэмкІэ фитыныгъэ яехеІк уеслынытылэжь пэпчъ мы упчІэмкІэ игъэкІотыгъэу ишІоигъоныгъэхэр къыриІотыкІыгъ. ЗэкІэми зэдырагъаштэу къаІуагъ Ислъам диныр шІум изехьакІоу зэрэщытыр, обществэмкіи, ціыфхэмкіи, социумымкІи шІуагъэ къызэрихьырэр. Джащ фэдэу тикъэралыгьо щынэгьончьэу щытыным, мамырныгъэ илъыным, зыпкъитыныгъэ иІэным Ислъам диныр фэlорышlэ. Ащ нэмыкlэу псауныгъэр, диныр, цІыфышъхьэр къэухъумэгьэнхэр Ислъам диным ипкъэух, — къы-Іуагъ Хъущт Азэмат.

Муфтиим игуадзэ къызэри-ІуагъэмкІэ, Ислъам диным мурадышхоу зыфигъэуцужьхэрэр яІзубытыпІзу быслъымэнхэр нахь макІзу зыщыпсэурэ чІыпІзхэм екІолІзкІз хэхыгъэхэр къыфагъотых. Сыда пІомэ, граждан къэралыгъоу тызыщыпсэурэм шариатыр икодексэу ыкІи иунашъоу щытэп. Ащ къыхэкІэу быслъымэнхэм фитыныгъэу яІэхэр нахь макІэх. Арэу щытми, къэІогъэн фае, къэралыгъо хэбзэ ыкІи хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм быслъымэнхэм Іоф ащашІэнымкІэ фитыныгъэхэр яІэх. Тэ тикъэралыгъо имызакъоу Европэми, Америкэми, нэмыкІхэу быслъымэнхэр нахь макІэу зэрысхэм ар яІзубытыпІзу мэпсэух. Мыр дунэе гумэкІыгьоу щыт. Ащ къыхэкІэу Дунэе союзым хэтхэм чІыпІэхэр къакІухьэхэзэ зэlукlэхэр ащырагъэкlокlых. Къэралыгъоу зыщыпсэухэрэм иобщественнэ щы акіэ хэлэжьэнхэмкІэ, быслъымэнхэм зыпари пэрыохъу къафэмыхъоу Іоф ашІэн алъэкІынымкІэ адэІэпыІэх.

Ислъам диныр гукІэгъум, шІушІэным, шъыпкъагъэм афэлажьэу зэрэщытыр, быслъымэн ныбжьыкІэхэм ащ уасэфашІзу, мэхьанэ аратэу пІугъэнхэ зэрэфаер Хъущт Азэмат къыкІигъэтхъыгъ. Ау щыІэныгъэм къызэригъэлъагъорэмкІэ, ныбжьыкІэхэм «быслъымэн факторэу» дунэе геополитикэм къыхэхьагъэр къатекІо хъугъэ.

— Ислъамымрэ терроризмэмрэ егъашІи зэгъусэнхэ ылъэкІыщтэп, — еІо Азэмат. — НыбжьыкІэхэм агурыдгъэІон фае экстремизмэм иягъэу къэкІон ылъэкІыщтыр. Ахэм ашІэн фае блэкІыгъэр, непэрэр ыкІи къэхъущтыр зэрэзэпхыгъэхэр. Урысые къэралыгъошхом рыгушхохэу пІугъэнхэм пае ахэм щы-Іэныгъэм уасэ зыщафашІыщтыр ашІэн, щысэ афэхъун цІыфхэр щыІэнхэ фае. Терроризмэм, экстремизмэм ебэныгъэнымкІэ ІофшІэныр ренэу тэгъэлъэшы. БэмышІэу Советым изэхэсыгъоу щывагъэм мы Іофым игъэкІотыгъэу тыщытегущыІагъ. ТэркІэ анахь шъхьаІэу щытыр диным иуарзэхэр алъыгъэІэсыгъэныр ары. ТиІимамхэм чэзыу-чэзыоу мыщ фэдэ уарзэхэр ыкІи узыгьэгьозэрэ урокхэр зэхащэх, ныбжьыкІэхэм игъэкІотыгъэ зэдэгущыІэгъухэр адашІых, терроризмэм зэрарэу къыхьырэр, ащ иягъэу цІыфым къекІырэр ыкІи нахыбэу ныбжьыкІэхэр ащ щыухъумэгъэнхэ зэрэфаер агурагъаю. Интернетым иамалхэр къызфэдгъэфедэзэ сайт зэфэшъхьафхэм узыгъэгъозэрэ урокхэр ащызэхэтщагьэх. Лекциеу зэдгьэдэІугъэхэм анахь Іофыгъо шъхьа ј эу къыщыт ј этыгъ эр дин экстремизмэр зыфэдэр, ар къызыхэкІырэр ары. Мыщ фэдэ ІофтхьабзэхэмкІэ пшъэрылъ шъхьај тијагъэр ціыфхэм яшіэныгъэхэм ахагъэхъоныр, дин экстремизмэм ылъапсэ агурыгъэlогъэныр ыкlи ахэр а идеологие пхэнджым щыухъумэгъэнхэр ары. Терроризмэм иягъэ къызэрэкІорэм нэмыкІэу диным шІуагъэу хэлъыр, ар непэ терроризмэм къызэригъэлъагъорэм фэдэу зэрэщымытыр, ащ икъэбзагъэ, идэхагъэ цІыфхэм агурыдгъаІозэ, алъыдгъэІэсызэ Іофтхьабзэхэр ретэгъэкІокІых. Мы илъэсэу итми, къэкІощтми Адыгэ Республикэм ыкІи Пшызэ шъолъыр ащыпсэухэрэ быслъымэнхэм я ДиндэлэжьапІэ Іофыгъо шъхьаІэу зыдэлэжьэштхэм мыр ащыщ.

Муфтиим игуадзэ къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, мыщ фэдэ узыгъэгъозэрэ Іофтхьабзэу зэхащэхэрэм яшІогьэшхо къэкІо. Интернетым иамалхэмкІэ арыми, цІыфхэм занкІэу заІуагъэкІагъэми анахь шъхьаІэр мы Іофыр ыкІи гумэкІыгъор икъоу алъыбгъэІэсышъуныр, агурыбгъэІошъуныр ары. АщкІэ анахьэу едминид дедитествориться единымо шІошъхъуныгъэмрэ ямэхьанэ зэхэфыгъэныр, непэ диным чІыпІэу ыубытырэр, дин конфессие шъхьајэхэр мамырныгъэм зэрэфэлажьэхэрэр, цІыфышІум ипІун зэрэпылъхэр ары.

— Темыр Кавказым ибыслъымэнхэм я Диндэлэжьап

псэухэрэр зэкІэ мэщытым къакІохэрэп, нэмаз ашІырэп. Ахэм гухэльэу яІэр къэшІэгъуай. Терроризмэм ыкІи экстремизмэм пылъ бзэджашІэхэр гьогу пхэндж тетых, Ислъам диным ипкъэухэм апэчыжьэх. Ащ пае загъэбылъызэ терроризмэ ыкІи экстремизмэ нэшанэ зиІэ бзэджашІэхэр зэрахьэх. Ахэм язекІуакІэ къэзыгъэуцун зылъэкІыщт закъоу тиІэр щынэгъончъэнымкІэ федеральнэ къулыкъум иІофышІэхэр ары. Ятелефонхэр зыуплъэкІун, зыщыпсэухэрэр, Іофэу зэрафэхэрэр

Исльам диныр гукІэгьум, шІушІэным, шьыпкъа-гьэм афэлажьэу зэрэщытыр, бысльымэн ныбэжьыкІэхэм ащ уасэ фашІэу, мэхьанэ аратэу пІугьэнхэ зэрэфаер Хьущт Азэмат къыкІигъэтхъыгъ.

пізхэм ащыщ горэ къыгъэон мурад иізу щынэгъончъэным-кіэ федеральнэ къулыкъум иіофышізхэм къаубытыгъ. Ар унэу зыщыпсэущтыгъэм ыізкіз ышіыгъэ къагъэорэ пкъыгъохэр къырагъотагъэх. Мы къэбарым зэрэреспубликэу ыгъэгумэкіыгъ.

— БзэджашІзу къаубытыгъэм икъэбар тэ зыпарэкІи тыщыгъуазэп. Сыда пІомэ, ар мэщытым къакІощтыгъэп. Мыщ фэдэ цІыфхэм ащыухъумагъэ тыхъуным пае хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм заІудгъэкІагъ, гумэкІыгъом игъэкІотыгъэу тытегущыІагъ. Ахэм Іофэу зэрафэрэм тэ тыщыгъуазэп ыкІи ахэмкІз пшъэдэкІыжь тхьын тлъэкІыщтэп. Сыда пІомэ, ІэкІыбым къикІыгъэхуу тиреспубликэ щы

зэзгъэшІэн амал зиІэхэр хэушъхьафыкІыгъэ къулыкъухэр ары. Ау мэщытым къакІохэрэм язекІуакІэ мытэрэзэу тызегуцафэкІэ, е Интернетым мыхъун къэбархэр къырагъэхьагъэу зытлъэгъукІэ ащ фэдэхэм тынаІэ атетэдзэ. Ахэр мэщытым къетэгъэблагъэхэшъ тадэгущыІэ, гъогу пхэндж техьэ зэрэмыхъущтхэр агурытэгъаІо. Джыри зэ къэсэІо, радикализмэм техьагъэхэр къыхэбгъэщынхэр зэрэмыпсынкІэр, сыда пІомэ, ахэр шъэфэу мэзекіох, тыди зыкъыщыхагъэщырэп. Ахэм язекІуакІэ терроризмэмрэ экстремизмэмрэ яидеологие изы Іахьэу щыт.

КІАРЭ Фатим.

5

ТизэдэгущыІэгъухэр

Бзэм узэгурегьаIо, пхегьахьо, уеухъумэ

Зыбзэ зымышІэрэр тхьамыкІ, ар зиІум-пэ-мыр насыпынчь. Джащ фэдэхэр нахьыбэ зэрэхьугьэр арыщтын хэпшІыкІэу адыгабзэр махэ зышІыгьэр.

е пхъэтэпэмыхь пшІыныр уянэ ышъхьашъо иуутыным фэд. ХэпшІыкІзу мы аужырэ илъэс 20-м адыгабзэр чІыпІэ къин зэрифагъэр пащэхэми, хэбзэгъэцэкІакІохэми, шІэныгъэлэжьхэми, кІэлэегъаджэхэми, ны-тыхэми, ежь бзэр зые лъэпкъыми зыгорэущтэу зэхашІагь. ПсынкІэу, уахътэ тебгъэшІэжьынэу щымытэу, адыгабзэм икъызэтегъэнэн-къэухъумэнкІэ Іофышхо шІэгьэныр игьоу альэгьугь. Бзэм илэжьын ыкІи игъэлэжьэн фэгъэхьыгъэ унашъом къыпкъырыкІыхэзэ, Адыгэ РеспубликэмкІэ хэкІыпІэхэм яусагьэх. Адыгэхэу зыбзэ зэхэзымышІыкІхэу, рымыгущыІэхэрэм икІэрыкІэу ар ябгъэшІэжьын, аІуплъхьажьын плъэкІыщта?! Мы упчІэ иным джэуап фэхъущтыр уахътэр ары. Ау тІэ зэтедзагъэу тыщымысэу, тызэдеІэжьзэ адыгабзэр къэІэтыжьыгъэныр типшъэрылъ. Узэкъотмэ, угукІэ пшІоигъомэ, зэшІомыхын Іоф хъурэп. Джы адыгабзэм изэгъэшІэн-егъэджэнкіэ Іофхэр зэрэкіэкіхэрэм изы щысэ шъуфэзгъэнэІосэщт.

Тиредакцие мы мафэхэм ихьэкІагъ адыгабзэр зикІасэу, дэгьоу зышІэу, Адыгэ къэралыгьо университетым илъэпкъ факультет ыкІи аспирантурэр къэзыухыгъэхэу, АР-м и Лъэпкъ тхылъеджапІэ иІофышІэу, ныдэлъфыбзэр зэзыгъашІэ зышІоигъохэм апае мыщ клубэу щызэхащагъэм илъэситІу хъугьэу ипащэу Унэрэкъо Фатимэ. Адыгабзэм икъызэтегъэнэжьын Іоф мыпсынкІэ (ежь ышІэрэ Іофым готэу) ащ ыпшъэ ефэ. Ар зышІэмэ зышІоигьохэм арегъашІэ. Сыдэущтэу? КъеІуатэ ежь Фатимэ.

Туманитар ушэтынхэмк Адыгэ республикэ институтэу Т. КІэращэм ыцІэ зыхьырэм ныдэлъфыбзэмкІэ лэжьэщт Проектнэ офис къыщызэІуахыгъагъ. Ащ иунашъохэм адиштэу, тэри, Лъэпкъ тхылъеджапІэмкІэ, тфэлъэкІырэр тшІэнэу итхъухьагъ. Бзэм дэлэжьэгъэным ублапІэ фэхъугъэр титхылъеджэхэм тяупчіызэ, адыгабзэр зэзгъашіэмэ зышІоигъохэр къызэрэхэдгъэщыгъэхэр ары. Ахэр ныбжь зэфэшъхьафхэм арытых, урысхэри, ІэкІыб къэралхэм къарыкІыжьыгьэ тильэпкьэгьухэм ащыщхэри, тэ тиадыгэхэри

Ау уиныдэлъфыбзэ дэдзых пхэтэлэмыхь пшІыныр — жьагъэу 65-м нэс къызэлъау-быты. Іофтхьэбзэ зэфэшъхьаф-лшІыкІэу мы аужырэ илъэс зу тхылъеджапІэм щызэхащэ-хэрэм къякІуалІэхэрэм заІудгьакІохэми, шІэныгъэлэжь-ми, кІэлэегъаджэхэми, ны-ты-ми, ежь бзэр зые лъэпкъыми ахэтых. Илъэс 35-м къыщегъэ-жьагъзу 65-м нэс къызэлъау-быты. Іофтхьэбзэ зэфэшъхьаф-хэу тхылъеджапІэм щызэхащэ-хэрэм къякІуалІэхэрэм заІудгъакІэзэ, адыгабзэкІэ еджэкІэтхакІэ зэзгъашІэмэ зышІоигъо-хэр мэзитІум къыкІоцІ къыхэдгъэщыгъэх, ттхыгъэх.

Гъэтхапэм и 14-м 2019-рэ илъэсым ныдэлъфыбзэр зикlасэхэм апае клубэу «Адыгабзэр зыщызэрагъэшІэрэ гупч» зыфиlорэр зэхэщагъэ хъугъэ. ЗэкІэ тхылъеджапІэм иІофышІэхэу кІэлэегъэджэ сэнэхьатыр зиІэхэм таугьоигь, егупшысэхи, нахь ныбжьыкІэхэмкІэ къытщыгугъхэу, чаныгъэкІэ ыкІи гуетныгъэкІэ мы Іофым текІолІэн зэрэфаер къыдгурагъа-Іуи, сэррэ сшыпхъоу Унэрэкъо Джэнэтрэ клубым бзэмкІэ игъэлэжьэн-гъэlорышІэн тыфагъэзагъ.

— Фатим, ебгъаджэхэрэр баІо мэхъуха, хэтха, сыд аныбжь?

— Сэ къысфэгъэзагъэ хъугъэхэр нахь ныбжь зиіэхэу Іоф зышіэхэрэр е пенсионерхэр арых. Купитіу сиі: апэрэр нэбгырэ 15 — 18 хъущтыгъэ, ау пандемиер къызежьэм, къакіо-

хэрэм нахь къащыкlагъ, я 2-м нэбгырэ 15 фэдиз хэт. Мыхэр зэблэдзыгъэу тхьамафэм тlo сыхьат тlурытlурэ есэгъаджэх.

— КъыпфакІохэрэр хэтха ыкІи ахэр сыда купитІоу зыкІызэтеутыгьэхэр?

— Къызэрэсіуагъэу, адыгэхэу гущыіэшъухэу, ау еджакіи тхакіи зымышіэхэрэр, тильэпкъэгъухэу къэкіожыыгъэхэу адыгабзэр зымышіэхэхэр

къытэуалІэх. Сикуп урысхэр бэу хэтых, ахэр нахьыбэмкІэ адыгэ нысэх, арышъ, лъэпкъым нахь пэблагъэ зэрэхъущтхэм, бзэр зэрагъэшІэным пылъых. ТшІэрэр лъэшэу зышІогъэшІэгъонхэр ахэтых, ау зэкІэри зэфэдэп. Гъубдж ыкІи мэфэку мафэхэм адыгабзэмкІэ есэгъаджэх, сыхьат тlурытlo. Сиапэрэ куп къакІорэ адыгэхэм янахьыбэр анахь зыфаехэр еджакІэм готэу, тхакІэри зэрагъэшІэныр ары. Арышъ, зы урокым къыкіоці гущыіэр къаіоныр, имэхьанэ къагурыІоныр ыкІи ар атхын алъэкІыныр, игъорыгъоу гущыІ эухыгъэр зэхагъэуцоныр ясэгъашІэ. Мы ыпэрэ тхьамафэм, музыкальнэ-камернэ театрэм иактрисэ ныбжьыкІэ адыгабзэр зэригъашІэмэ шІоигъоу къытфэкІуагъ. Бзэм имызакъоу, адыгэ шэн-хабзэхэми мэкІэмакізу афэсэгъэнэіуасэх, зекІокІэ-шІыкІэхэри зэтэгъашІэх.

— УнэмкІэ гъэцэкІэнхэр яотха?

— Ары. ЗэкІэ ясІуагъэу, язгъэшІагъэр яунэ къыщыкІаІотыкІыжьы, щагъэпытэ, зигуапэу а зэкІэ зыгъэцакІэхэри тиІэх.

— Урокыр сыдэущтэу зэхапщэра, зыгорэ зымышІэрэр егьэджэгьуаеба?

— ЎблэпІэ классхэм яегьэджэн программэм тешІыкІыгьэу сыхьат еджэгьур сэгьэпсы: гущыІакІэ ашІэнымкІэ темэ цІыкІу кІэкІхэу: «Сиунагьо», «СиІахьылхэр», «Тиурам» зыфиІохэрэмкІэ тхыгьэ текстхэм апэ сакъыфеджэ, етlанэ мэкъэ lужъоу хэтхэр къясэгъаlох, ащ ыуж ежьхэр къесэгъаджэх. Гущыlэ пэпчъ къикlырэм анаlэ тырадзэ, садеlэзэ ар къаlожьы. Урокым тиадыгабзэ зэрэдахэр къафэсэlуатэ, арышъ, сэри ахэсэлъагъо еджэнэу къакlохэрэм ягупшысэ, ашlэныгъэ тlэкly-тlэкlоу зэрэхахъорэр.

— ЕкІолІэкІэ-шІыкІэхэр, методикэр икъоу шъуІэкІэлъха, ащкІэ ІэпыІэгъу къышъуфэхъуха?

— Краеведением иотдел чІэлъ литературэр тэгъэфедэ, ащ Іофыр къытфегъэпсынкІэ. Шъыпкъэ, егъэджэпІэ унэ-кабинет хэхыгъэ тиІэп, зэхэхьэпІэ унэшхом щыщетэгъаджэх.

Унэрэкъо Фатимэ ныбжь зэфэшъхьафхэр зиlэхэр регъаджэх, ышыпхъу нахьыкlэу Джэнэт АКъУ-м илъэпкъ факультет къыухыгъ, нахь цlыкlухэм афэгъэзагъ.

Сэ езгъаджэхэрэр кІэлэціыкіу іыгъыпіэм кіохэрэм ыкіи гурыт классхэм арысхэм ащыщхэр арых. КІэлэцІыкІухэу апэрэу адыгабзэр зэзгъашІэхэрэм бзэм имэкъэзэхэтыкІэ ашІэныр анахь шъхьаІ. Макъэр къэсэІо, къясэгъэІожьы, гущы-Іакіэм тіэкіу-тіэкіоу хэсэщэх, ар къяхьылъэкІы, ащ пае гъэлъэшыгъэу Іоф адэтэшІэ. Сэ езгъэджэрэ цІыкІу дэдэхэм тхьамафэм сыхьати 2 атесэгъэкІуадэ, зы урокыр такъикъ 30 40-рэ макіо. Унэм кіожьхэ зыхъукІэ, зэдгъэшІагъэр тхьапэм тетэу ясэты, ны-тыхэр къадеІэхэзэ, ахэр унэм къыщаІожьых.

Фатимэ икупитІу ахэтхэр адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэу хэдгьэунэфыкІыгьэм щызэхащэгьэгьэ викторинэм хэлэжьагьэх.

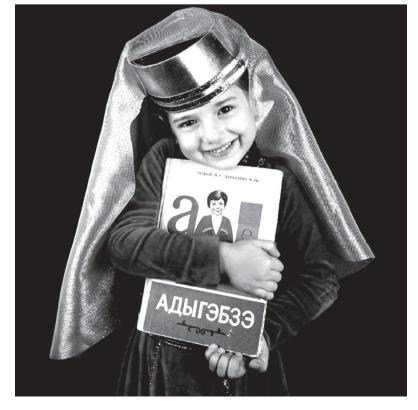
«Илъэситіу хъугъэ клубым loф зишіэрэр, тэри тшіэрэ loфым нахь тызіэкіеубытэ, тишъыпкъэ етэхьыліэ», — elo Джэнэт.

Унэрэкъохэу Фатимэрэ Джэнэтрэ ныбжьык Ізхэми, Іофэу зыфагьэзагьэхэм агу зэретыгьэр, зэрегугьухэрэр къахэщы. ТІури льэшэу фэразэх Хьак Ізмане гурыт еджап Ізм адыгабзэмрэ литературэмрэк Із щезгьэджагьэу, льытэныгьэ ин зыфаш Іырэ Хьак Ізмыз Нинэ Зулэ ыпхьум. «Адыгабзэм ибаигьэ-дэхагьэ гу льытэзгьэтагьэр, ш Іу тэзгьэльэгьугьэр тикьоджэ к Ізлэегьадж» а Іот Іуми.

Фатимэрэ Джэнэтрэ ямурад дахэу кlащынэу, тиадыгабзэ зыкъиlэтыжьынэу, тилъэпкъ къызхэшхъожьынэу сафэлъаlо.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Гугъэ дахэм уфещэ

Регистратурэм укъызынэсырэм, пытэу уиузынчьагьэ узэрэфежьагьэр нахь кьыбгурэюжьы. Апэрэу уинэпльэгьу зэптырэ цІыфыми мэхьанэ еоты. Гугьэ дахи ошІы — къысшъхьапэщтых.

Уасэ фамышІэу, щытхъу къымылэжьыгъэу зы унагъуи дэсэп ти Улапэ, Тхьэм нахьышІум фещэх зэкІэ. ТицІыфхэр лэжьэкІо унагьомэ къарыхъухьагьэх.

Гъатхэу тызхэтым дунаири къытфызэlуехыжьы, лэжьэкlогури ащ къыдэущыжьы.

ЦІыфмэ хабзэм къыІорэр агъэцакІэ ашІоигъу, вакцинацием зыратыгъ, хэти псау шІоигъу, лэжьэнхэу, шхэжьынхэу рахъухьэ.

Мары непэ тифельдшер-мамыку ІэзапІэ районым къикІынхэшъ, врачхэр къэкІонхэу макъэ къытагъэІугъ.

ЦІыфхэр регистратурэм дэжь Іутых. ЗэпэІудзыгъэ уахътэм тыхэтзэ, тызэрэмылъэгъузэ тызэфэзэщыгъ, ау нэгуихъохэр зэрэтІулъхэм къыхэкІэу псынкІэ дэдэу тыкъызэрэшІэжьырэп.

Регистратурэм ишъхьангъупчъэ ціыкіу Іус бзылъфыгъэр къэсымышІэжьын сыфитыгьэп, ар дэгъу дэдэу бэшІагъэу сшІэрэ езгъэджэгъэ пшъэшъэжъые хъупхъэ Іушъабэу ШъхьахъутІэ Ась ары.

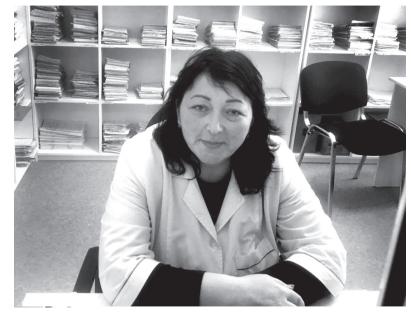
Зы такъикъым Асе ищыІэныгъэ гъогу сшъхьэ къыщыречъэкІыгъ, шъори ащ нэІуасэ шъуфэсшІын.

1978-рэ илъэсым чъэпыогъум и 12-м ШъхьахъутІэ Нурбыйрэ Нуриетрэ яунагъо ятфэнэрэ сабыеу Асе къихъухьагъ. Ыныбжь илъэситф нахь мыхъугьэу еджапіэм чіэхьагь, 1995-рэ илъэсым улэпэ гурыт еджапІэр дэгьоу къыухыгь, къутырэу Ханскэм дэт сэнэхьат училищым щеджагъ, «пщэрыхьакly», «дакlo», «делопроизводитель» зыфиюхэрэр къызіэкіигьэхьагъэх, дахэу тхэщтыгъэ.

Сыда етІани адыгэ бзылъфыгъэ къызэрыком ищыкагьэр? «Насып ерэгьоти, икъущт» піон. Бэ темышізу унагъо ихьагь, пшъэшъитІу иІэ хъугьэ, ау ишъхьэгъусэ кІэлэ дэдэу идунай ыхъожьыгъ, ащ ыуж Асе илъэс 15-рэ изакъоу исабыйхэр ыпІужьхэу щысыгь.

Пшъэшъэ дэхэ шІагъохэр къыІэтыгьэх, нахьыжъыр, Маринэ, медколледжыр къыухи, МКъТУ-м «Лечебное дело» зыфигорэ лъэныкъом ия 3-рэ курс щеджэ, нахьыкІэр, Миланэ, я 9-рэ классыр къызеухым, Мыекъуапэ иполитехническэ техникум чІэхьагь, 2-рэ курсым ис.

Ежь Асе 2001-рэ илъэсым щегъэжьагъэу Улэпэ амбулато-

рием Іут, шышъхьэІум и 2-м илъэс 20 хъущт зэпымыоу Іоф зишІэрэр.

БэшІагьэп Асе, ипшъашъэхэр акъылэгъу къыфэхъухи, ятІонэрэу зиlэтынэу зыхъугъэр. Шъэфрэкъо Салбый ишъхьэгъусэ хъугъэ. НэбгыритІуми уащыгушІукІынэу щытых, унэгъо дахэ яІэ хъугъэ, зэдэІужьых, зэдеІэх, шэн-хэбзэ дахэхэр ахэлъых. Салбый ислъам диныр ыштагъэу иІофыгъохэр егъэцакІэх, ар зымыуасэ шыІэп, унагьом рэхьатныгъэ илъ, Асе ипшъашъэхэми тхьэшошъхъуныгъэ яІ, нэкІыри аІыгъ, псапи ашІэ. ЦІыфым ыгу Тхьэр илъмэ ар ЦІыф шъыпкъ зыфаІорэр ары. Унагъор зэрэпсэущтым пылъ, унэгъо хъызмэтым зыкъырагъэІэты ашІоигъу. Къуаджэм удэсыщтмэ тхъагъоба, емычже шпеф фо енхишп упсэущт, чылэр гупсэфыпІ, гуІэтыпІ. Асе узэрыгушхон цІыф, Іофшіакіу, адыгэмэ «Іофыр зэшІозыутырэ бзылъфыгъ» зыфаюрэм фэд.

Ар сэ бэшІагьэ зысшІэрэр: еджапІэм зэрэщыхэбзагъэу, еджакІохэр колхозым ІофышІэ тщэхэу бэрэ къыхэкІыщтыгъэ, ащ дэжьым сыд фэдэ Іофыгьо тиІагъэми, Асе фэдэ хъуныр зыфэлъэкІын къахэкІыштыгъэп. Ащ дэжьым сэ сшІэщтыгъэ пшъэшъэжъыер лэжьэкІошхо унагьо къызэрикІыщтыгьэр.

ЦІыфым ежь зыгорэ къыдэхъоу ылъ хэлъэу щытмэ, Асе Іофшіакіоу, гъэцэкіакіоу къэхъугъагъэу слъытэгъагъ, ар цІыфым хэплъхьан плъэкІынэу щытэп.

А шэнэу хэлъыр псынкІэу зэкІэми халъагьо: Джэджэ районым и «Черкес чъыгхатэхэм» пандемием къыхэкІэу цІыфхэр лэжьакІо кІо хъугъагъэх. МэфитІу нахь Іоф ымышІагьэу Асе чъыгхатэм итхьаматэ гу къылъити, звеньевоеу ыгъэнэфагъ, джы тиулэпэ бзылъфыгъэхэр къесэмэркъэух — «Ася, уизвено тыхатх!».

Асе цІыф лъэгъупхъ, мэшэлахьэу дахэ, ащ епэсыжьыгъэуи ицІыфыгъи дештэ. Мы охътэ гумэкІэу блэкІыгьэм, нэгуихъор Іулъын фаеу зэхъум, зимыджэгъо ціыфмэ къыраюу хъугъэ шъхьэихыгъэу: «сыдэу гухэкla мы пІулъым уидэхагьэ зэрэтимыгъэлъэгъурэр!».

Асе цІыф гупсэф, хэти къылэжьырэ шъхьэкlафэр фишІын елъэкІы, чылэ Іофхэм ахэлажьэ. Республикэ зэнэкъокъоу хьалыжъом фэгъэхьыгъэм хагъэунэфыкІырэ чІыпІэр къыщыдихыгь, щытхъу тхылъ къыратыгь, сертификати къыхьыгъ.

Бзылъфыгъэ хъупхъэ ІэпкІэлъапкІэр Іофым щыщынэрэп, иунагьо дахэу зэрехьэ, къэбзэлъабзэу и офхэр егъэцак эх, тІысыни шъхьахыни ышъхьэ къихьэхэрэп, адэ джыри кlалэба! Унагъом хатэри елэжьы, шкІэхэри, псычэтхэри аІыгъ, кІымафэми фэхьазыр зэпыт, ярызыкъ утІупщыгъэу, шІушІэным пылъых, пщэрыхьаныр Асе

Сеупчіы: Сыда анахьэу шіу плъэгъурэр?

Джэуапыр: Си Улапэ сик ас! ТицІыфхэри шІагьох!

БэгъашІэ охъу, утхъэжьэу ущэ!! ПЩЫКЪЭНЭ Май.

Къоджэ псэупІэхэм къащызэІуахыщт

Адыгеим щыпсэухэрэм адэбз узым пэшlуекІонымкІэ ІэпыІэгъу къафэхъущт амбулаторнэ гупчэ къафызэГуахыщт.

икъызэјухын епхыгъэ Іофшіэнхэр зэшІуахых. Ар Кощхьэблэ 14-у къыкІэлъыкІуагъэм сымараион сымэджэщым щагъэ. псыгъ. Лъэпкъ проектэу «Псауныгъэм» къыдыхэлъытэгъэ программэу «Адэбз узым пэшlуекlогъэныр» зыфиlорэм епхыгъзу псэуалъзр ашІыгъ.

Непэрэ мафэм ехъулІзу сымэджэщым компьютернэ томографыкІэ чІагьэуцуагь, специалистхэр рагъаджэх. АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ ипресс-къулыкъу къызэритырэмкІэ, Адыгэ республикэ клиническэ онкологическэ диспансерым и юфышІэхэр Гупчэм кІощтых, ар къызэІуахыным зэрэфэхьазырым зыщагъэгъозэщт. Ащ врачонкологитіумэ Іоф щашіэщт, къеуалІэхэрэр ауплъэкІущтых, ящыкІэгъэ ІэпыІэгъур арагъэ-

– Гупчэм пшъэрылъ шъхьаІэу

Джырэ уахътэ гупчакІэм иІэр адэбзыр къызщыхагъэщыгъэм къыщегъэжьагъэу мэфэ джэм диагнозыр фагьэуцуныр ары. Нэужым ар республикэ онкодиспансерым агъэк ощт. КъызыкІожьыкІэ, диспансерым щылъыплъэщтых, — къыІуагъ АР-м псауныгъэр къэухъумэгъэнымкІэ и Министерствэ иотдел ипащэу Къушъхьэ Саниет.

Специалистхэм къызэраІорэмкіэ, гупчэр къызэрэзэіуахыгъэм ишІуагъэкІэ, адэбзыр къызэузыгъакІэхэр нахь псынкІэу къыхагъэщын амал щыІэ хъущт.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы, адэбз узым пэшІуекІогьэным епхыгьэ пэшІорыгъэшъ Іофтхьабзэхэр чанэу зэрэзэхащагъэм ишІуагъэкІэ, 2020-рэ илъэсым мы узым иліыкіыгъэхэм япчъагъэ проценти 7,2-кІэ нахь макІэ хъугъэ.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

Хъулъфыгъэр агъэпщынэщт

Жьалымагьэ хэльэу псэушьхьэм зэрэдэзекІуагьэм фэшІ ильэс 30 зыныбжь хьульфыгъэм уголовнэ Іоф къыфызэІуахыгъ.

Полицием ичІыпІэ отдел уголовнэ Іоф къызэІуихыныр зы-

район прокуратурэм къы эк эхьэгьэ материалхэмкІэ следствием щегъэзыем ыуж Тэхъутэмыкъое уголовнэ Іофыр къызэјуихыгъ.

КъызэратыгъэмкІэ, хъулъфыгъэр щылэ мазэм и 2-м мафэм сыхьатыр 3-м адэжь, псэупІэу Яблоновскэм щыриІэ унэм дэжь щытэу, пшъэшъэ цыктури ктэрытэу пневматическэ шхончымкІэ хьэм еуагъ ыкІи ыукІыгъ.

Джырэ уахътэ мы уголовнэ ІофымкІэ следственнэ уплъэкІунхэр макІох.

(Тикорр.).

Нэбгырэ 90-м ехъумэ яцэкъагъэх

Мы ильэсым иаужырэ мэзитІу Адыгеим щыпсэурэ нэбгырэ 90-м ехьумэ псэушъхьэхэр къяцэкъагъэхэу агъэунэфыгъ.

БлэкІыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, мыщ фэдэ ушъхьагъу яІэу медицинэ ІэпыІэгъу зэзгъэгъотынэу врачхэм яуалІэхэрэм япчъагъэ нахь макІэ хъугъэ. Ау гумэкІыгъор дэгъэзыжьыгъэ хъугъэп.

Роспотребнадзорым и ГъэІорышІапІэу АР-м щыІэм къызэритырэмкІэ, 2020-рэ илъэсым псэушъхьэ къяцэкъагъэу нэбгырэ 635-мэ медицинэ ІэпыІэгъум зыфагъэзагъ. Ар ыпэрэ илъэсым егъэпшагъэмэ, процент 21,9-кІэ нахь макІ. Псэушъхьэ Іэлмэ шъобж зэфэшъхьафхэр атыращагьэхэу медицинэ организациехэм нэбгыри 9 яолІагъ. 2021-рэ илъэсым мэзитіум къыкіоці нэбгырэ 92-м закъыфагъэзагъ.

БлэкІыгъэ илъэсым мыщ фэдэ иуахътэ егъэпшагъэмэ, ар процент 25.2-кІэ нахь макІ.

— ШъунаІэ тетэдзэ, псэушъхьэхэр яцэкъагъэу нахьыбэрэмкІэ гумэкІыгьо хафэхэрэр кІэлэцІыкІухэр ары. Ахэм ренэу мы ІофыгъомкІэ гущыІэгъу шъуафэхъун, ащ зызэращаухъумэщтыр афэшъуІотэн фае. Псэушъхьэр къецэкъагъэмэ, лъабжъэкІэ рищыгъэмэ е Іупсыр пкъышъолым къытригъэнагъэмэ. медицинэ ІэпыІэгъу псынкІэу зыфэбгъэзэн фае, — къыщы-хагъэщыгъ Роспотребнадзорым и ГъэІорышІапІэу АР-м щыІэм ипресс-къулыкъу.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

7

Театрэр, щыІэныгъэр

Лъэпкъ шІэжьыр тыгъужъым гурыІуагъэп

Адыгэ Республикэм и Льэпкъ театрэу Цэй Ибрахьимэ ыцlэ зыхыырэм хьугьэ-шlагьэм техыгьэ спектаклэу «Тыкьэ итыгьужь» зыфиlорэр апэрэу къыгьэльэгьуагь.

Лъэпкъ шіэжьым, ціыфымрэ тыкъэзыуцухьэрэ дунаимрэ язэфыщытыкіэхэм щыіэныгъэм изэхьокіыныгъэхэм уасэ афэпшіыным фэші уапэкіэ уплъэн зэрэфаем, фэшъхьаф гупшысэхэм афэгъэхьыгъэ къэгъэлъэгьоныр лізужхэр зэзыпхырэмэ ащыщ.

Урысыем итхакІохэм, журналистхэм ясоюзхэм ахэтэу, адыгэхэм ядунай щызэльашІэрэ сурэтышІэу Къат Теуцожь ытхыгъэм техыгъэу режиссерэу Хьакъуй Аслъан театрэм икъэгъэлъэгъон ыгъэуцугъ.

Егъэжьэгъур рэхьатэп

ОшІэ-дэмышІэу тыгъужъыр пшъэшъэжъыем тебани ылІыгъ. Тыкъэ ар зелъэгъум, мэшІо лыгъэм ыгу зэлъиштагъ, тыгъужъыр ыукІыгъ.

Тыгъужъым къыкІэныгъэ лъфыгъэ цІыкІур Тыкъэ ыгужъуакІэ къыдилъхьи, ипсэупІэ къыхьыгъ, ыпІугъ, адыгабзэ ригъэшІагъ.

Тыгъужъым икъэбар, Тыкъэ изекlyакlэ цlыфхэм алъыlэсы-

ШакІохэм ярольхэр къэзышыхэрэ Бэгъушъэ Анзор, Болэкъо Адам, Дэмэлэй Казбек, нэмыкі артистхэм уядэіузэ, къэгъэлъэгъоным икуупіэ гукіэ ухэхьэ.

Къуаджэм ипщ, артистыр Хьакъуй Андзаур, Іофтабгэу Фэмый, артистыр ХьатхьакІумэ Аскэрбый, нэмыкІхэм ярольхэр щыІэныгъэм къыхэхыгъэх. Чылэ зэфэшъхьафхэм къарыкІыгъэхэу къуаджэм щыпсэунхэу

къэкощыжьыгъэхэм яхьаблэхэм аціэхэр къагъэнэжьы ашіоигъоу зыдэтіысыгъэхэм ячіыпіаціэхэр афаусых. Пщым хапіэхэр аретых.

Лъэхъэнэ чыжьэм гукіэ уфызэплъэкіыжьмэ, адыгэмэ псэукізу яіагъэр спектаклэм къызэрэщагъэлъагъорэм уегъэгушіо. Пщым имызакъоу, иіофтабгэхэм адыгэ шъуашэр ащыгъ, лъэгъупхъэх.

Зэгъэпшэнхэр

Пщыр, лъэпкъым иліыхъужъэу Мафэкъо Урысбый, артистыр Къэбэхь Анзор, мэзым щыпсэурэ Ліыхъукіэ Тыкъэ, ащ ышнахьыкізу Чылэкъом, артистыр Жъудэ Аскэрбый, зэшхэм янэ, артисткэр Кіэмэщ Разыет, фэшъхьафхэм яобразхэр режиссерым къызэригъэпъагъохэрэр гум рехьы. Ціыфхэр зэфэшъхьафых яіэнатіэкіи, дунаим еплъыкізу фыряіэмкіи.

Зекіокіэ-шіыкіэхэр зэдгъапшэхэзэ, Тыкъэ ироль къэзышіырэ артистэу Тхьаркъохъо Теуцожь къыхэтэгъэщы. Тыкъэ гукіэгъоу хэлъыр, лъэпкъ шіэжьыр иапэрэ Іофыгъоу зэрэщытыр ролым къыщызэјуехы.

Тыгъужъ щырыр Тыкъэ зэрипІужьыгъэм Мафэкъо Урысбый къыриІолІагъэм бэмэ уарегъэгупшысэ. Тыгъужъыр хьэм фэдэ зэрэмыхъущтыр Мафэкъом занкІэу къыІуагъ — хэмыукъуагъэуи тэлъытэ.

Мафэкъор лъэпкъым иліыхъужъэу зэрэщытыр ціыфхэм ашіэ, къыфэразэх. Ащ Илясэ ебгъапшэмэ, артистыр Джолэкъо Рэщыд, ціыфыр ціыфы зышіырэм унаіэ теодзэ.

Гашэр уикГалэ тепщэещта?

Къэгъэлъэгъоным анахь гумэкlыгъоу хэтлъэгъуагъэм щыщ пычыгъор гум хэпкlагъ.

Илясэ Іашэмкіэ щэрыо Іэпэ-Іасэу зилъытэжьыщтыгъ. Іашэр ыІыгъэу Тыкъэ ыдэжь зэкіом, зэгурыІуагъэхэп. Нахь щэрыор зэрагъэшІэным фэшІ псагъэм тырагъэфэнэу зэзэгъыгъэх.

Тыкъэ итыгъужъэу Джэф, артистыр Зыхьэ Зуралбый, ышъхьэ кlэнкlэр тыригъэтlысхы, омакъэу ыгъэlугъэм гур зэредзэ. Тыкъэ щэгыныр кlэнкlэм тыригъэфагъ. Иляс икlалэ ышъхьэ кlэнкlэр тырилъхьагъ, ау lашэр зытырегъэпсыхьэм, гъэтырым теlункlэн ылъэкlыгъэп. Икlалэ ыукlыным тещыныхьагъ.

Артистхэм театрализованнэ пычыгъор жьыр кlэтэу къагъэлъагъо.

ПкІантІэр къызэхырэ Иляс икІалэ зэриубытылІэжьыгь...

Тхьэм къыхилъхьагьэу Тыкъэ шэкlo ІэпэІасэу, щэрыоу щытыгь. ЦІыф ыукІыщтыгьэп, хьэкІэ-къуакІэхэм, мэзым хэс псэушъхьэхэм ишхончыпэ афигъазэщтыгь.

Пачъыхьэм иофицерхэр

Тыкъэ шхончэо ІэпэІасэу зэрэщытыр хэгъэгум щашІэщтыгъ. Пачъыхьэм иполковникитІу къылъыкІуагъ дзэм хагъэхьанэу — зэрэщэрыом фэшІ. Тыкъэ хьакІэхэр къеушъыигъэх шъхьае, адыригъэштагъэп. Лъэпкъ шэн-хабзэхэр адызэрихьи, ипсэупІэ къыгъэзэжьыгъ.

Артистхэм уяплъызэ, ролэу къашіырэм гукіз зэрэлъыізсы-хэрэм уегъэгушіо. Офицерыр шъуашэр щыгъэу адыгабзэкіи, урысыбзэкіи къызэрэгущыізрэм къэгъэлъэгъоныр къыгъэбаигъ.

Тыгъужъ ныбжьык Іэхэм ярольхэр гьэш Іэгьонэу къаш Іы Тхьаркъохъо Мэрджанэтрэ Зыхьэ Зуралбыйрэ. Тыгъужъхэм амакъэ мэзым зэрэщы Іурэм, ахэр зэрэзэпэджэжьхэрэм тыкъэзы уцухьэрэ дунаим ишъэфхэр къыз Іуахых. Джэф янэымакъэ зэхихы ш Іоигъоу мэльыхъо, тыгъужъхэм ахэхьажыы. Рэхьатныгъэ ымыгъотэу Тыкъэ дэжь къэк Іожьы.

Тэтэжъ егъэдаІох

Тэтэжъ, артистыр Хьакъуй Аслъан, дунаим еплъыкlэу фыриlэр, лъэпкъ гупшысэр, чыжьэу ыпэкlэ зэрэплъэрэр къэгъэлъэгъоным къыщыхэтэгъэщы.

— Кавказ заор кlэухым фэкlo, — elo тэтэжъ lушым.

Лъэпкъ орэдхэм гупшысэу ахэлъым уичіыгу бгъэлъэпіэн зэрэфаем къатегущыізээ адыгэмэ ящыіакіэ гукіэ ухещэ. Анахьэу дгъэшіагъорэмэ ащыщ тыгъужъэу Джэфым уфэсакъын зэрэфаер къызэриіорэр.

Гулъытэ чан зиlэ тэтэжьым спектаклэр къегъэдахэ. Тэтэжь Іушхэр гъашlэм сыдигъуи зэрэщытиlэхэр артистхэм Іупкlэу къагъэлъагъо. Щыlэныгъэм ыгу ыгъэкlоди, Іэкlыб къэрал кlожьынэу гухэлъ зышlыгъэ Елмызэ, артистыр Ахъмэт Артур, изекlyакlэ дебгъаштэ пшlоигъоу къэгъэлъэгъоныр зэрэщытыри Кавказ заом къыпкъырыкlыгъэ къиныгъохэм ащыщ. Унагъор щыlэн, псэун фаеу Елмыза епъытэ

Джэф илъышІэжь

Тыкъэ бэрэ ыушъэфыгъэр Джэф фиютагъ — янэ зэриу-кыгъэр. Джэф ар гукъао щыхъуи, Тыкъэ ытхьалэ шюигъоу ыпшъэ зыридзагъ. Тыкъэ а уахътэм чъыещтыгъэми, къзлъати, къамэр Джэф ыпшъэ хисагъ. «Сыда арэущтэу зык!эпшагъэр?» — къзупч!э Тыкъэ, ау Джэф ар къызэхихырэп, гур къытеожьырэп...

Зэфэхьысыжьыр

Лъэпкъ театрэм ихудожественнэ пащэу Хьакъуй Аслъан къэгущы агъ. Къат Теуцожь пчэгум къыригъэблэгъагъ.

Къэгъэлъэгъоным лъапсэ фэхъугъэ хъугъэ-шlагъэхэр Джэджэхьаблэ, Иорданием ащызэхихынэу зэрэхъугъэр, спектаклэр лъэпкъ гупшысэм зэрепхыгъэр, режиссерым, артистхэм зэрафэразэр Къат Теуцожь хигъэунэфыкlыгъэх.

— Кавказ заор, адыгэ къуаджэхэм ящы ак р., илъэс зэфэшъхьафхэр къэгъэлъэгъоным щытлъэгъугъэх, — къыти республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхьаматэу Лымыщэкъо Рэмэзан. — Адыгабзэк ректаклэр къуаджэхэм, Кавказ шъолъырым къащагъэлъагъомэ тигопэщт.

Къэгъэлъэгъоным тирайонхэм, ІэкІыб къэралхэм къарыкІыгъэхэр, пшъашъэхэр бэхъухэу еплъыгъэх.

ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

«Краснодар» изэхъокІыныгъэхэр

В. Ганчаренкэр тренер шъхьаІ

Виктор Ганчаренкэр футбол клубэу «Краснодар» Краснодар итренер шъхьаlэу агъэнэфагъ.

«Краснодар» итренер шъхьаlэу аужырэ илъэсхэм Іоф зышlэгъэ Мурад Мусаевыр ежь ишІоигьоныгь экІэ иІэнатІэ ІукІыжыыгь.

Мурад Мусаевыр «Краснодар» итренер шъхьа в зыщатым, Урысыем изэнэкъокъу джэрзыр клубым къыщыдихыгъ. «Краснодар» Европэм икубокхэм якъыдэхын хэлэжьагъ. Урысыем ихэшыпыкІыгъэ командэхэм «Краснодар» иешlакlохэр арагъэблэгъагъэх.

Виктор Ганчаренкэр Беларусым, Урысыем ащызэлъашіэ. Тренер шъхьаlэу «Кубань» Краснодар, нэмыкІхэм яlагь. ЦСКА-м итренер шъхьа ву илъэс заулэрэ юф ыш агъ.

«Краснодар» командэ къызэрыкІоп. Виктор Ганчаренкэр Іэнэтіакіэм зэрэіухьагьэм фэші тыфэгушіо, клубым гьэхъагьэхэр ышІынхэу фэтэІо.

Гандбол

ЗэдешІэгъу шъхьаІэхэм тяжэ

Хэгьэгум игандбол бзыльфыгьэ командэхэу суперлигэм хэтхэр кlэух зэlукlэгъухэм ахэлэжьэщтых.

А 1 – 6-рэ чІыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэр медальхэм афэбэнэщтых. Я 7 – 12-рэ чІыпІэхэр зыхьыгъэхэр куп шъхьафым щызэнэкъокъущтых.

- ПэшІорыгьэшь зэІукІэгьухэр тыухыгъэх, кІэух ешІэгъухэр тиІэщтых, — къытиІуагъ «АГУ-Адыифым» итренер шъхьа І эу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Никита Голуб.

Мэлылъфэгъум и 25-м Мыекъопэ «АГУ-Адыифыр» къалэу Уфа щыІукІэщт «Уфа-Алисэм». ЯтІонэрэ ешІэгъур мэлылъфэгъум и 30-м Мыекъуапэ щыкощт. Зэlукіэгъуи 2-мэ текІоныгъэр къащыдэзыхырэ командэр зэнэкъокъум щылъыкІотэщт.

«Луч» Москва «Динамо» Волгоград мэлылъфэгъум и 26-м ыкІи и 30-м дешІэщт.

ЗыцІэ къетІогъэ командэхэр финалым и 1/4-м щызэдешІэщтых, текІоныгъэр къыдэзыхыхэрэр зэнэкъокъум щызэlукlэщтых.

Волейбол

Командих зэдешІэщт

Урысыем волейболымкlэ изэнэкьокьу хэлэжьэрэ хьульфыгьэ командэхэу апшъэрэ лигэм икупэу «Б-м» хэтхэм язэlукlэгъухэр Мыекъуапэ щыкющтых.

Я 5 — 10-рэ чып рэм афэбэнэрэ командэхэр мэлылъфэгъум и 13 – 18-м Адыгэ Республикэм испорт Унэшхоу «Ошъутенэм» щызэдешІэщтых. ЗэІукІэгъухэм команди 6 ащызэнэкъокъущт.

- 1. «Динамо-МГТУ»
- 2. «Дагъыстан»
- 3. «Тюмень»
- 4. «Ростов-Волей»
- 5. «Грозный-2»
- 6. ЦОП.

— Апэрэ чІыпІи 4-мэ ащыщ къыдэтхын тимурадыгъ, ау «Эл-_{_}вари» тапэ ишъи, финалым

тыхэхьагъэп, — къытиlуагъ «Динамо-МГТУ-м» итренер шъхьаlэу, Адыгэ Республикэм изаслуженнэ тренерэу Павел Зборовскэм. -Илъэс зэнэкъокъур зетэгъажьэм, апэрэ ешІэгъухэм чІэнагъэхэр ащытшІыгъэх. Ащ къыхэкІэу финалым тынэсыгъэп, медальхэм тафэбэнэн тлъэкІыщтэп.

Спорт Унэшхоу «Ошъутенэм» щыкіощт зэіукіэгъухэм «Динамо-МГТУ-м» ешІэгъуи 5 ащыри-Іэщт. ЗэІукІэгьухэр мафэм сыхьатыр 2-м ыуж ыкІи пчыхьэм рагьажьэхэзэ, волейбол командэхэр зэнэкъокъущтых.

Кушъхьэфэчъэ спортыр

Адыгэ Республикэр кушъхьэфэчъэ спортым игупчэ хъугъэу Урысыем щалъытэ.

— Мэфэ заулэкІэ узэкІэІэбэжьмэ, Урысыем иныбжьыкІэхэм, бзылъфыгъэхэм язэнэкъокъу тиреспубликэ щыкІуагъ, къытиlуагъ Адыгеим кушъхьэфэчъэ спортымкlэ и Федерацие ипащэу Анатолий Лелюк. — Типшъашъэхэм медальхэр къахьыгъэх, тагъэгушІуагъ.

Мэлылъфэгъум и 20-м Урысыем ибзылъфыгъэхэм язэнэкъокъу Мыекъопэ районым щырагъэжьэщт. Купым хэтхэу апэрэ мафэм яІэпэІэсэныгъэ къагъэлъэгъощт. Шъхьэзэкъо зэнэкъокъухэр, нэмыкІ зэlукІэгъухэр Адыгэ Республикэм щызэхащэщтых.

Адыгэ Республикэм испорт еджапІэ зыщызыгъасэхэрэ Елизавета Ошурковар, Александр Евтушенкэр, СтІашъу Мамыр, Александр Куликовскэр, фэшъхьафхэри Урысыем ихэшыпыкІыгъэ командэхэм ахэтых, зэнэкъокъухэм зафагьэхьазыры.

Футбол

Апэ итхэр зэІукІэщтых

Урысыем футболымкІэ изэнэкъокъу хэлэжьэрэ клубхэу апшъэрэ купым хэтхэм мэлылъфэгъум и 10 – 12-м зичэзыу ешІэгьүхэр яІэщтых.

Я 25-рэ зэІукІэгъухэр

10.04

«Ростов» — «Рубин»

«Уфа» — «Ахмат»

- «Химки» «Тамбов»
- «Динамо» «Урал»
- «Локомотив» «Спартак»
- «Шъачэ» «Зенит» «Арсенал» — «Краснодар»
- 12.04

ЦСКА - «Ротор».

Зы мафэм ешІэгъу гъэшІэгьонхэр шыІэщтых.

«Ростов» — «Рубин», «Локомотив» — «Спартак», «Шъачэ» «Зенит» нахь къахэтэгъэщых. Москва икомандэхэу «Спартак», «Локомотив», ЦСКА, «Динамо» апэ итхэм ащыщых. Арэу щытми, «Зенит» ыпэ ишъын зылъэкІыщтыр къэшІэгьуае. «Зенит» «къызэплъэкlызэ» лъэкlуатэ, ишъыпкъэу дышъэм фэбанэ.

НэкІубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЪ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр: Адыгэ Республикэм льэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэъухэм адыряІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет

Редакциер зыдэщыІэр:

Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр: 52-16-79,

Редакцием авторхэм къаІихырэр А4-кІэ заджэхэрэ тхьапэхэу зипчъагъэкІэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сагырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цІыкІунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ гхыгъэхэр редакцием

зэкІегъэкІожьых. E-mail: adygvoice@ mail.ru

Выщаушыхьатыгъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтын-

хэмкІэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыпІэ гъэІоры-

шІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4314 Индексхэр П 4326 П 3816 Зак. 680

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаІэм игуадзэр МэщлІэкъо **C. A.**

ПшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр

> Тхьаркъохьо **A.** H.